

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΣΕ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΕ¹

Δυνατότητες χρηματοδότησης βάσει του ΠΔΠ 2021-2027 και του προσωρινού
Μέσου Next GenerationEU

¹ Πηγή του ανά χείρας εγγράφου είναι η έκδοση του EPRS (European Parliamentary Research Service) με θέμα **“GUIDE TO EU FUNDING, 2023 Edition”**, στο εκτενές περιεχόμενο του οποίου μπορεί να ανατρέξει κάθε ενδιαφερόμενος για περισσότερες πληροφορίες περί των χρηματοδοτικών εργαλείων και μέσων της ΕΕ
[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2023/747110/EPRS_STU\(2023\)747110_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2023/747110/EPRS_STU(2023)747110_EN.pdf)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ
2. ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΛΑΦΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ (INTERREG)
3. ΓΕΩΡΓΙΑ ΚΑΙ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ
4. ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ
5. ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ
6. ΑΛΙΕΙΑ
7. NEXT GENERATION EU
8. ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΝΤΑΞΗ
9. ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΣΥΝΟΡΩΝ
10. ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΑΜΥΝΑ
11. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ, ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΑΠΟ ΦΥΣΙΚΕΣ
ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΕΣ
12. ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ, ΝΕΟΛΑΙΑ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ
13. ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ, ΕΛΕΥΘΕΡΙΕΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ
14. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΩΝ ΤΗΣ ΕΕ,
ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΑΤΗΣ
15. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ
16. ΕΡΕΥΝΑ, ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΚΑΙ ICT
17. ΕΝΕΡΓΕΙΑ
18. ΥΓΕΙΑ
19. ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΕΥΡΥΝΣΗ
20. ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ

1. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

1.1. Ταμεία Περιφερειακής Πολιτικής

- **Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ)²**, το οποίο επενδύει στην κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη όλων των περιφερειών και πόλεων της ΕΕ.
- **Ταμείο Συνοχής (ΤΣ)³**, το οποίο επενδύει στο περιβάλλον και τις μεταφορές στις λιγότερο ευημερούσες χώρες της ΕΕ.
- **Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο Plus (ΕΚΤ+)⁴**, το οποίο στηρίζει θέσεις εργασίας και δημιουργεί μια δίκαιη και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνία στις χώρες της ΕΕ.
- **Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης (JTF)⁵**, το οποίο στηρίζει τις περιοχές που πλήττονται περισσότερο από τη μετάβαση προς την κλιματική ουδετερότητα.
- **REACT-EU⁶**, το οποίο αντιμετωπίζει τις επιπτώσεις της πανδημίας του κορωνοϊού στην οικονομική κατάσταση των περιφερειών της ΕΕ.

1.2. Άλλα ταμεία, εργαλεία και μέσα χρηματοδότησης της περιφερειακής ανάπτυξης

1.2.1. Μέσα αστικής ανάπτυξης (Instruments for urban development)

- **Next Generation EU**
Μέσο ανάκαμψης, άνω των 800 δις ευρώ, με σκοπό να βοηθήσει στην αποκατάσταση της άμεσης οικονομικής και κοινωνικής ζημιάς η οποία προκλήθηκε από την πανδημία του κορωνοϊού.
- **Το αστικό θεματολόγιο της ΕΕ (The Urban Agenda of the EU)**
Ολοκληρωμένη και συντονισμένη προσέγγιση για την αντιμετώπιση της αστικής διάστασης των κοινοτικών και εθνικών πολιτικών και της νομοθεσίας. Εστιάζοντας σε συγκεκριμένα θέματα προτεραιότητας επιδιώκει να βελτιώσει την ποιότητα ζωής στις αστικές περιοχές.
- **Η Ευρωπαϊκή Αστική Πρωτοβουλία (The European Urban Initiative - EUI)**

² European Regional Development Fund (ERDF)

³ Cohesion Fund (CF)

⁴ European Social Fund Plus (ESF+)

⁵ Just Transition Fund (JTF)

⁶ Recovery Assistance for Cohesion and the Territories of Europe (REACT-EU)

Στοχεύει στην προσφορά συνεκτικής στήριξης στις πόλεις ενόψει του σημερινού κατακερματισμένου τοπίου πολλαπλών πρωτοβουλιών, προγραμμάτων και μέσων που έχουν στη διάθεσή τους στο πλαίσιο της πολιτικής συνοχής.

- **TAIEX-REGIO Peer2Peer**

Έχει σχεδιαστεί για την ανταλλαγή εμπειρογνωμοσύνης μεταξύ φορέων οι οποίοι διαχειρίζονται τη χρηματοδότηση στο πλαίσιο του ΕΤΠΑ και του Ταμείου Συνοχής.

- **Κοινή ευρωπαϊκή στήριξη για βιώσιμες επενδύσεις σε αστικές περιοχές (JESSICA - Joint European Support for Sustainable Investment in City Areas)**

Κοινή πρωτοβουλία Ευρ. Επιτροπής και ΕΤΕπ, σε συνεργασία με την Αναπτυξιακή Τράπεζα του Συμβουλίου της Ευρώπης (CEB), στο πλαίσιο της οποίας τα Κράτη-μέλη έχουν τη δυνατότητα να χρησιμοποιήσουν μέρος της επιχορήγησης της ΕΕ προκειμένου να πραγματοποιήσουν επενδύσεις σε έργα που αποτελούν μέρος ενός ολοκληρωμένου σχεδίου βιώσιμης αστικής ανάπτυξης.

- **Ευρωπαϊκή Υποστήριξη Τοπικής Ενέργειας (ELENA - European Local Energy Assistance)**

Παρέχει τεχνική βοήθεια για επενδύσεις ενεργειακής απόδοσης και ΑΠΕ που στοχεύουν σε κτίρια και καινοτόμες αστικές μεταφορές και αφορούν ενεργειακή απόδοση, βιώσιμη οικιστική ανάπτυξη και αστικές συγκοινωνίες/κινητικότητα. Επιλέξιμες δραστηριότητες είναι: τεχνικές μελέτες, ενεργειακοί έλεγχοι, επιχειρηματικά σχέδια, οικονομικές/νομικές συμβουλές, προετοιμασία υποβολής προσφορών, ομαδοποίηση/διαχείριση έργων.

- **Πρόγραμμα δικτύου για την αστική ανάπτυξη – URBACT III**

Πρόγραμμα της ΕΕ για ολοκληρωμένη αστική ανάπτυξη το οποίο συγχρηματοδοτείται από το ΕΤΠΑ, τα 27 Κράτη-μέλη, τη Νορβηγία και την Ελβετία. Επιτρέπει σε πόλεις της ΕΕ να αναπτύξουν ολοκληρωμένες λύσεις σε κοινές αστικές προκλήσεις μέσω της δικτύωσης και του εντοπισμού καλών πρακτικών για τη βελτίωση των αστικών πολιτικών.

- **Κοινή βοήθεια για την υποστήριξη έργων στις ευρωπαϊκές περιφέρειες (JASPERS - Joint Assistance to Support Projects in European Regions)**

Εταιρική σχέση τεχνικής βοήθειας μεταξύ της Ευρ. Επιτροπής, της ΕΤΕπ και της EBRD. Παρέχει ανεξάρτητες συμβουλές στις δικαιούχους χώρες προκειμένου να βοηθήσει στην προετοιμασία μεγάλων έργων υψηλής ποιότητας τα οποία θα συγχρηματοδοτηθούν από το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής.

1.2.2. Μέσα αγροτικής και παράκτιας ανάπτυξης

- **LEADER**

Μέθοδος τοπικής ανάπτυξης που χρησιμοποιείται εδώ και 30 χρόνια για τη συμμετοχή τοπικών παραγόντων στο σχεδιασμό στρατηγικών, λήψη αποφάσεων και κατανομή πόρων για την ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών τους. Υλοποιείται από περίπου 2.800 Ομάδες Τοπικής Δράσης, οι οποίες καλύπτουν το 61 % του αγροτικού πληθυσμού της ΕΕ και φέρνουν σε επαφή φορείς του δημόσιου, του ιδιωτικού τομέα και της κοινωνίας των πολιτών σε μια συγκεκριμένη περιοχή.

- **Ευρωπαϊκό Δίκτυο Αγροτικής Ανάπτυξης (ENRD - European Network for Rural Development)**

Χρησιμεύει ως κόμβος για την ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο η πολιτική, τα προγράμματα, τα έργα και άλλες πρωτοβουλίες αγροτικής ανάπτυξης λειτουργούν στην πράξη και πώς μπορούν να βελτιωθούν ώστε να επιτευχθούν περισσότερα.

- **Χρηματοδότηση Ομάδων Τοπικής Δράσης Αλιείας**

Σε περιοχές όπου η αλιεία και η υδατοκαλλιέργεια διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην τοπική οικονομία, μπορεί να προωθηθεί χρηματοδότηση Ομάδων Τοπικής Δράσης Αλιείας (FLAGs - Fisheries Local Action Groups), οι οποίες περιλαμβάνουν τους ενδιαφερόμενους φορείς οι οποίοι σχετίζονται με την αλιεία.

1.2.3. Η Νέα Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Bauhaus (The New European Bauhaus Initiative)

Η νέα ευρωπαϊκή πρωτοβουλία Bauhaus φέρνει κοντά πολίτες, εμπειρογνώμονες, επιχειρήσεις και ιδρύματα προκειμένου να ξανασκεφτούν τη βιώσιμη ζωή στην Ευρώπη και πέρα από αυτήν. Εκτός από τη δημιουργία μιας πλατφόρμας για πειραματισμό και σύνδεση, η πρωτοβουλία υποστηρίζει θετικές αλλαγές, παρέχοντας πρόσβαση στη χρηματοδότηση της ΕΕ για νέα, βιώσιμα και χωρίς αποκλεισμούς έργα.

1.2.4. Αποθεματικό προσαρμογής για το Brexit (Brexit Adjustment Reserve)

Παρέχει στήριξη για την αντιμετώπιση των δυσμενών οικονομικών, κοινωνικών, εδαφικών και, κατά περίπτωση, περιβαλλοντικών συνεπειών της αποχώρησης του Ηνωμένου Βασιλείου από την ΕΕ. Δεν υπάρχει εκ των προτέρων προγραμματισμός ή σχεδιασμός μέτρων.

2. ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΔΑΦΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ (INTERREG - European Territorial Cooperation)

Προωθεί τη συνεργασία μεταξύ περιφερειών και χωρών εντός και εκτός της ΕΕ προκειμένου να βοηθήσει την οικονομική και κοινωνική τους ανάπτυξη. Για την περίοδο 2021-2027, το **Interreg VI** δίνει έμφαση στα ακόλουθα σκέλη:

- **Διασυνοριακό (Interreg A)**, με διασυνοριακά προγράμματα τα οποία υλοποιούνται εντός της ΕΕ και στα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ.
- **Διακρατικό (Interreg B)**, με προγράμματα διακρατικής συνεργασίας⁷ για τη στήριξη μακροπεριφερειακών στρατηγικών που καλύπτουν συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή. Τα διακρατικά προγράμματα που συνδέονται με στρατηγικές για θαλάσσιες λεκάνες, όπως το Interreg για την περιοχή του Ατλαντικού ή το Interreg NEXT για τη λεκάνη της Μαύρης Θάλασσας, εφαρμόζουν επίσης τη θεματική συγκέντρωση.
- **Διαπεριφερειακό (Interreg C)**, με τέσσερα προγράμματα διαπεριφερειακής συνεργασίας τα οποία θα λειτουργήσουν την περίοδο 2021-2027.⁸
- **Συνεργασία εξόχως απόκεντρων περιφερειών (Interreg D).**

2.1. Ευρωπαϊκός Όμιλος Εδαφικής Συνεργασίας (European Grouping of Territorial Cooperation - EGTC)

Είναι νομικό μέσο της ΕΕ που έχει σχεδιαστεί για τη διευκόλυνση και την προώθηση της διασυνοριακής, διακρατικής και διαπεριφερειακής συνεργασίας, επιτρέποντας στα Κράτη-μέλη, στις περιφερειακές/τοπικές Αρχές, στις Ενώσεις και σε οποιονδήποτε άλλο δημόσιο φορέα να δημιουργήσουν ομίλους συνεργασίας με νομική προσωπικότητα.

2.2. Μακρο-περιφερειακές στρατηγικές (Macro-regional strategies)

Υπάρχουν μακρο-περιφέρειες στην ΕΕ που καλύπτουν μεγάλες περιοχές και διασχίζουν πολλά εθνικά σύνορα. Για καθεμία εξ αυτών έχει τεθεί σε εφαρμογή μια ειδική μακρο-περιφερειακή στρατηγική. Συγκεκριμένα, η στρατηγική της ΕΕ για την **περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας (EUSBSR)** εγκρίθηκε τον Οκτώβριο του 2009, η στρατηγική για την **περιοχή του Δούναβη (EUSDR)** ξεκίνησε τον Ιούνιο του 2011, η στρατηγική για την **περιοχή Αδριατικής-Ιονίου (EUSAIR)** το 2012 και η στρατηγική για την **περιοχή των Άλπεων (EUSALP)** το 2015.

⁷ Π.χ. πρόγραμμα Interreg για την περιφέρεια της Βαλτικής Θάλασσας, Interreg για την περιφέρεια του Δούναβη, Interreg IPA Αδριατική-Ιόνιο και Interreg για τον χώρο των Άλπεων

⁸ Το πρόγραμμα διαπεριφερειακής συνεργασίας (Interreg Europe) και τρία προγράμματα δικτύωσης (Urbact III, Interact III και ESPON), τα οποία καλύπτουν όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ

3. ΓΕΩΡΓΙΑ, ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Η χρηματοδότηση γεωργικών προγραμμάτων προέρχεται από δύο Ταμεία:

- Το **Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων (ΕΓΤΕ)**⁹, το οποίο χρηματοδοτεί κυρίως άμεσες πληρωμές στους αγρότες και μέτρα για τη ρύθμιση των γεωργικών αγορών.
- Το **Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ)**¹⁰, το οποίο συγχρηματοδοτεί τα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης των Κρατών-μελών.

3.1. Άλλες ευκαιρίες που σχετίζονται με τη γεωργία

- **LEADER**

Είναι - καθοριζόμενη ανά περιοχή - bottom-up μέθοδος για την παροχή στήριξης στις τοπικές κοινότητες που σχεδιάζουν και εφαρμόζουν στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης. Είναι υποχρεωτικό χαρακτηριστικό όλων των Περιφερειακών Σχεδίων Ανάπτυξης των Κρατών-μελών και τουλάχιστον το 5% των εθνικών κονδυλίων του ΕΓΤΑΑ πρέπει να αφιερώνεται στα μέτρα LEADER.

- **Το Ευρωπαϊκό Δίκτυο για την Αγροτική Ανάπτυξη (European Network for Rural Development - ENRD)**

Βασίζεται στην τρέχουσα εμπειρία και γνώση με σκοπό την παροχή βοήθειας στο σχεδιασμό και την εφαρμογή μελλοντικών προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης.

- Διατίθεται, επίσης, χρηματοδότηση από το **Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο** για τη βελτίωση των συνθηκών απασχόλησης στις αγροτικές περιοχές.
- Επιπρόσθετα, χρηματοδότηση του ΕΓΤΕ μπορεί να χορηγηθεί σε δημόσιους φορείς οι οποίοι συμμετέχουν στο **πρόγραμμα για το γάλα (ή τα φρούτα) στα σχολεία** ή στην **προώθηση γεωργικών προϊόντων στην ΕΕ ή σε τρίτες χώρες**.

⁹ European Agricultural Guarantee Fund (EAGF)

¹⁰ European Agricultural Fund for Rural Development (EAFRD)

4. ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ

- **Μηχανισμός «Συνδέοντας την Ευρώπη» για τις μεταφορές (CEF - Connecting Europe Facility for Transport)**

Είναι το βασικό χρηματοδοτικό μέσο της ΕΕ για την ανάπτυξη υψηλών επιδόσεων, βιώσιμων και διασυνδεδεμένων **Διευρωπαϊκών Δικτύων Μεταφορών (TEN-T)**, δίνοντας έμφαση στους εννέα βασικούς διαδρόμους του δικτύου. Το πρόγραμμα συγχρηματοδοτεί έργα που ενισχύουν την πολυτροπικότητα, βελτιώνουν τις υποδομές και προάγουν την καινοτομία και τις νέες τεχνολογίες.

Το CEF 2.0 προωθεί τα διασυνδεδεμένα και πολυτροπικά δίκτυα για την ανάπτυξη και τον εκσυγχρονισμό των σιδηροδρομικών, οδικών, εσωτερικών πλωτών και θαλάσσιων υποδομών, καθώς και την ασφαλή κινητικότητα. Δίνεται προτεραιότητα στην περαιτέρω ανάπτυξη του TEN-T με επίκεντρο τους κρίκους που λείπουν και τα διασυννοριακά έργα με προστιθέμενη αξία για την ΕΕ. Αυτή η δεύτερη έκδοση του προγράμματος υλοποιείται την περίοδο 2021-2027.

5. ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

- **Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (RRF - Recovery and Resilience Facility)**

Χρηματοδότηση όπως ορίζεται στα Εθνικά Σχέδια Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

- **Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και Ταμείο Συνοχής - ΕΤΠΑ/ΤΣ (European Regional Development Fund and Cohesion Fund - ERDF/CF))**

ΕΤΠΑ: επενδύσεις για την ενίσχυση της μακροπρόθεσμης περιβαλλοντικής, κοινωνικοοικονομικής βιωσιμότητας και ανθεκτικότητας του τουρισμού.

ΤΣ: επενδύσεις που σχετίζονται με τον τουρισμό στο περιβάλλον και στα διευρωπαϊκά δίκτυα μεταφορών, ιδίως σε περιοχές με οικονομία η οποία εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τον τουρισμό.

- **Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο Plus - ΕΚΤ+ (European Social Fund Plus - ESF+)**

Δράσεις για την στήριξη μέτρων για την απασχόληση των νέων. Δράσεις, επίσης, οι οποίες συνοδεύουν την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση οδηγώντας τις επενδύσεις σε δημιουργία θέσεων εργασίας και ευκαιρίες δεξιοτήτων.

- **Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (European Agricultural Fund for Rural Development)**

Οι επενδύσεις οι οποίες σχετίζονται με τον τουρισμό περιλαμβάνονται στα Εθνικά Στρατηγικά Σχέδια της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής.

- **Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας – ΕΤΘΑ (European Maritime, Fisheries and Aquaculture Fund - EMFF)**

Έργα τα οποία σχετίζονται με τον τουρισμό, όπως οικοτουρισμός, τοπική γαστρονομία (εστιατόρια με ψάρια και θαλασσινά), καταλύματα, τουριστικά μονοπάτια, καταδύσεις, καθώς και υποστήριξη τοπικών συνεργασιών στον παράκτιο τουρισμό.

- **Πρόγραμμα LIFE**

Περιβαλλοντικά βιώσιμα έργα που σχετίζονται με τον τουρισμό, ειδικά εκείνα τα οποία μετριάζουν τις εκπομπές CO₂ μέσω ενεργειακής απόδοσης ή ΑΠΕ. Επίσης έργα τα οποία «παντρεύουν» μέτρα κλιματικής προσαρμογής με τον τουρισμό.

- **Ορίζων Ευρώπη (Horizon Europe)**

Χρηματοδότηση για ανάπτυξη νέων προσεγγίσεων, εννοιών και πρακτικών για βιώσιμο, προσβάσιμο και χωρίς αποκλεισμούς πολιτιστικό τουρισμό (Ερευνητικές δραστηριότητες Cluster 2).

- **Πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη» (Creative Europe programme)**

Πρόγραμμα χρηματοδότησης για τις πολιτιστικές πρωτεύουσες της Ευρώπης. Πρόκειται για έργα ή πλατφόρμες συνεργασίας, περιλαμβανομένων πολιτιστικών εκδηλώσεων, branding πόλης μέσω του πολιτισμού, ανάπτυξη των δημιουργικών πτυχών του βιώσιμου πολιτιστικού τουρισμού, των τομέων του σχεδιασμού και της μόδας, καθώς και της προώθησης και εκπροσώπησης αυτών των τομέων εκτός ΕΕ.

- **Erasmus+**

Έργα τα οποία καλύπτουν την κινητικότητα, την ανάπτυξη ικανοτήτων και της απασχόλησης των νέων στον τουρισμό, στις ψηφιακές δεξιότητες στην πολιτιστική κληρονομιά, στη μαθησιακή φιλοξενία και στην τουριστική ερευνητική καινοτομία.

- **Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης (Just Transition Fund)**

Χρηματοδότηση τουριστικών ΜμΕ: επενδύσεις σε πάγιο κεφάλαιο ή άυλα περιουσιακά στοιχεία. Στήριξη της διαφοροποίησης της οικονομικής δραστηριότητας, δημιουργία νέων επιχειρηματικών ευκαιριών και παροχή βοήθειας σε πολίτες ώστε να προσαρμοστούν σε μια μεταβαλλόμενη αγορά εργασίας.

- **Πρόγραμμα «Ψηφιακή Ευρώπη» (Digital Europe Programme)**

Χρηματοδότηση για τη δημιουργία χώρων δεδομένων: i) Πολιτιστικής κληρονομιάς (European Common Data Space for Cultural Heritage: υποστήριξη στον ψηφιακό μετασχηματισμό του τομέα της πολιτιστικής κληρονομιάς της Ευρώπης), ii) Ευρωπαϊκής κινητικότητας (European Mobility data space: υποστήριξη της διαλειτουργικότητας), iii) Δικτύου Ευρωπαϊκών Κόμβων Ψηφιακής Καινοτομίας (Network of European Digital Innovation Hubs: υποστήριξη των τουριστικών ΜΜΕ στον ψηφιακό τους μετασχηματισμό).

- **Πρόγραμμα για την Ενιαία Αγορά**

Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων του τουριστικού τομέα, ιδιαίτερα των ΜμΕ και στήριξη της πρόσβασής τους στις αγορές.

- **InvestEU**

Επενδύσεις για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, της βιωσιμότητας και των αλυσίδων αξίας του τουρισμού. Βιώσιμα, καινοτόμα και ψηφιακά μέτρα που θα μπορούσαν να συμβάλλουν στην προστασία του κλίματος και τη μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος του τουριστικού τομέα.

6. ΑΛΙΕΙΑ

- **Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας (European Maritime, Fisheries and Aquaculture Fund - EMFAF)**

Το EMFAF – προηγουμένως το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας (ΕΤΘΑ) – συμβάλλει στην επίτευξη βιώσιμης αλιείας και στη διατήρηση των θαλάσσιων βιολογικών πόρων.

- **Τοπική ανάπτυξη με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων (Community-led local development - CLLD)**

Η τοπική ανάπτυξη με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων εξουσιοδοτεί τις παράκτιες κοινότητες να σχεδιάζουν και να υλοποιούν τοπικά έργα με τη στήριξη της ΕΕ. Η CLLD είναι ένας όρος που χρησιμοποιείται από την Ευρ. Επιτροπή για να περιγράψει μια προσέγγιση που αλλάζει την παραδοσιακή 'top down' αναπτυξιακή πολιτική καθώς, στη συγκεκριμένη περίπτωση, οι ντόπιοι αναλαμβάνουν τα ηνία και σχηματίζουν μια τοπική εταιρική σχέση που σχεδιάζει και εφαρμόζει μια ολοκληρωμένη αναπτυξιακή στρατηγική. Η τοπική εταιρική σχέση λαμβάνει μακροπρόθεσμη χρηματοδότηση από το **Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας (EMFAF)** ή κάποιο άλλο Ταμείο και αποφασίζει πώς θα δαπανηθεί. Οι τρέχουσες αλιευτικές συμπράξεις υποστηρίζονται από το **Δίκτυο Παρακολούθησης, Αξιολόγησης και Τοπικής Υποστήριξης Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας (FAMENET - Fisheries and Aquaculture Monitoring, Evaluation and Local Support Network)**.

7. NEXT GENERATION EU (NGEU) ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΚΑΜΨΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΝΔΗΜΙΑ, ΥΓΕΙΑ, ΒΙΩΣΙΜΗ ΚΑΙ ΨΗΦΙΑΚΗ ΜΕΤΑΒΑΣΗ

Στόχος του Next Generation EU είναι να βοηθήσει στην αποκατάσταση της άμεσης οικονομικής και κοινωνικής ζημιάς που προκλήθηκε από την πανδημία του κορωνοϊού και να βοηθήσει στη δημιουργία μιας ΕΕ που θα είναι πιο πράσινη, ψηφιακή, ανθεκτική και κατάλληλη για τις τρέχουσες και τις μελλοντικές προκλήσεις. Το κεντρικό στοιχείο του Next GenEU είναι το **Recovery and Resilience Facility (RRF)**, ένα μέσο για την παροχή επιχορηγήσεων και δανείων για τη στήριξη μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων στα Κράτη-μέλη της ΕΕ συνολικής αξίας 723,8 δις ευρώ. Το Next GenEU ενισχύει, επίσης, πολλά υφιστάμενα προγράμματα και πολιτικές της ΕΕ:

- ✓ Την **Πολιτική Συνοχής**, στο πλαίσιο του REACT-EU, για να βοηθήσει στην αντιμετώπιση των οικονομικών συνεπειών της πανδημίας κατά τα πρώτα χρόνια της ανάκαμψης.
- ✓ Το **Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης**, για να εγγυηθεί ότι η μετάβαση στην κλιματική ουδετερότητα λειτουργεί για όλους.
- ✓ Το **Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης**, για την περαιτέρω στήριξη των αγροτών.
- ✓ Το **InvestEU**, για τη στήριξη των επενδυτικών προσπαθειών των επιχειρήσεων της ΕΕ.
- ✓ Το **rescEU**, για να διασφαλίσει ότι ο Μηχανισμός Πολιτικής Προστασίας της ΕΕ έχει την ικανότητα να ανταποκρίνεται σε μεγάλης κλίμακας καταστάσεις έκτακτης ανάγκης.
- ✓ Το **Horizon Europe**, για να διασφαλίσει ότι η ΕΕ έχει την ικανότητα να χρηματοδοτήσει περισσότερη αριστεία στην έρευνα.

7.1. Recovery and Resilience Facility (RRF)

Τέθηκε σε ισχύ στις 19 Φεβρουαρίου 2021 και χρηματοδοτεί μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις στα Κράτη-μέλη από την έναρξη της πανδημίας, τον Φεβρουάριο του 2020. Θα συνεχίσει να το πράττει μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2026. Το RRF παρέχει μεγάλης κλίμακας οικονομική στήριξη σε δημόσιες επενδύσεις οι οποίες διοχετεύονται σε έξι βασικούς τομείς (πυλώνες): πράσινη μετάβαση, ψηφιακός μετασχηματισμός, οικονομική συνοχή, παραγωγικότητα και ανταγωνιστικότητα, κοινωνική και εδαφική συνοχή, υγεία, οικονομική, κοινωνική και θεσμική ανθεκτικότητα και πολιτικές για την επόμενη γενιά. Μέρος των κεφαλαίων – 338 δις ευρώ – θα παρασχεθεί με τη μορφή επιχορηγήσεων. Το υπόλοιπο – 385,8 δις ευρώ – θα χρησιμοποιηθεί για την παροχή δανείων από την ΕΕ σε μεμονωμένα Κράτη-μέλη υπό ευνοϊκούς όρους. Τα κεφάλαια στο πλαίσιο του RRF θα διανεμηθούν σύμφωνα με τα **Εθνικά Σχέδια Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας** τα οποία εκπονούνται από κάθε Κράτος-μέλος, σε συνεργασία με την Ευρ. Επιτροπή και σύμφωνα με μια συμφωνημένη κλείδα κατανομής.

7.2. InvestEU

Μηχανισμός στήριξης των επενδύσεων για την περίοδο 2021-2027. Συνεργάζεται με διάφορα χρηματοδοτικά μέσα της ΕΕ υποστηρίζοντας τις βιώσιμες επενδύσεις, την καινοτομία και τη δημιουργία θέσεων εργασίας στην ΕΕ. Είναι κατάλληλος για την παροχή μακροπρόθεσμης χρηματοδότησης σε εταιρείες και για την υποστήριξη των πολιτικών της ΕΕ για ανάκαμψη με την εγγύησή του να ανέρχεται σε 26,2 δις ευρώ, με προβλέψεις από το ΠΔΠ και πόρους από το Next Generation EU. Συγκεντρώνει, κάτω από μια στέγη, το **Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων** και 13 άλλα χρηματοδοτικά μέσα της ΕΕ. Δεν υφίστανται εθνικοί φάκελοι, καθώς πρόκειται για ένα μέσο που βασίζεται στην αγορά και στη ζήτηση. Τα Κράτη-μέλη μπορούν να κατευθύνουν, στο InvestEU, ποσά από Ταμεία υπό επιμερισμένη διαχείριση, αλλά και από το RRF.

Η εγγύηση που διατίθεται στο πλαίσιο του προγράμματος InvestEU υλοποιείται μέσω επιλεγμένων χρηματοοικονομικών εταίρων (εταίροι υλοποίησης). Ο κύριος εταίρος είναι ο Όμιλος ΕΤΕπ, ο οποίος θα είναι υπεύθυνος για την εφαρμογή του 75% της εγγύησης της ΕΕ. Για πρώτη φορά, η εγγύηση της ΕΕ είναι επίσης ανοιχτή σε Εθνικές Αναπτυξιακές Τράπεζες και Διεθνή Χρηματοπιστωτικά Ιδρύματα. Δύο επιπλέον στοιχεία συμπληρώνουν το InvestEU:

- Ο **Συμβουλευτικός Κόμβος InvestEU** (InvestEU Advisory Hub), ο οποίος παρέχει τεχνική υποστήριξη για την προετοιμασία, ανάπτυξη, διάρθρωση και υλοποίηση έργων.
- Το **InvestEU Portal** συγκεντρώνει επενδυτές και φορείς υλοποίησης έργων παρέχοντας μια εύκολα προσβάσιμη και φιλική προς τον χρήστη βάση δεδομένων και παρέχει στους ενδιαφερόμενους περισσότερες επιλογές για χρηματοδότηση έργων τους.

7.3. Μέσο Τεχνικής Υποστήριξης (TSI - Technical Support Instrument)

Ο κύριος στόχος του Μέσου Τεχνικής Υποστήριξης είναι η προώθηση της συνοχής της ΕΕ υποστηρίζοντας τις προσπάθειες των Κρατών-μελών να εφαρμόσουν τις αναγκαίες μεταρρυθμίσεις. Τα Κράτη-μέλη που επιθυμούν να λάβουν τεχνική υποστήριξη πρέπει να υποβάλλουν αίτημα στην Επιτροπή, μέσω της Εθνικής Συντονιστικής Αρχής τους, έως την 31^η Οκτωβρίου κάθε έτους. Η Επιτροπή αναλύει αυτά τα αιτήματα και, μαζί με τις Εθνικές Συντονιστικές Αρχές, αξιολογεί τις ειδικές ανάγκες των χωρών και τις επιλογές για τη στήριξη του σχεδιασμού και της εφαρμογής των μεταρρυθμίσεών τους.

8. ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΝΤΑΞΗ

8.1. Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο Plus - ΕΚΤ+ (European Social Fund Plus - ESF+)

Είναι το κύριο μέσο της ΕΕ προκειμένου να επιτύχει υψηλά επίπεδα απασχόλησης, δίκαιη κοινωνική προστασία και ένα εξειδικευμένο και ανθεκτικό εργατικό δυναμικό για τον μελλοντικό κόσμο της εργασίας, σύμφωνα με τις αρχές που ορίζονται στον **Ευρωπαϊκό Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων**. Για την περίοδο 2021-2027, για απλούστευση, το ΕΚΤ συγχωνεύθηκε με την Πρωτοβουλία για την Απασχόληση των Νέων (YEI), το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας στους Απόρους (FEAD) και το πρόγραμμα Απασχόλησης και Κοινωνικής Καινοτομίας (EaSI).¹¹

8.2. Λοιπά χρηματοδοτικά εργαλεία

8.2.1. Πρόγραμμα για την Ενιαία Αγορά (Single Market programme - SMP)

Στοχεύει να βοηθήσει την ενιαία αγορά να αξιοποιήσει πλήρως τις δυνατότητές της και να διασφαλίσει την ανάκαμψη της ΕΕ από την πανδημία του κορωνοϊού. Είναι ο διάδοχος του προγράμματος COSME και παρέχει διάφορες μορφές στήριξης στις επιχειρήσεις, ιδίως στις ΜμΕ, για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της βιωσιμότητάς τους. Ειδικότερα, διευκολύνει την πρόσβαση στις αγορές και προωθεί την επιχειρηματικότητα, την απόκτηση επιχειρηματικών δεξιοτήτων, τον εκσυγχρονισμό της βιομηχανίας και την αντιμετώπιση παγκόσμιων κοινωνικών προκλήσεων.

8.2.2. Μηχανισμός μικρο-χρηματοδοτήσεων Progress (Progress Microfinance Facility)

Προσφέρει δάνεια κάτω των 25.000 ευρώ για τη σύσταση ή την ανάπτυξη μιας μικρής επιχείρησης. Υλοποιείται μέσω του **Προγράμματος EaSI** (Employment and Social Innovation Programme). Το EaSI δεν χρηματοδοτεί άμεσα επιχειρηματίες, αλλά δίνει τη δυνατότητα σε επιλεγμένους παρόχους μικροπιστώσεων στην ΕΕ να αυξήσουν τον δανεισμό εκδίδοντας εγγυήσεις και διαμοιράζοντας έτσι τον πιθανό κίνδυνο απώλειας των παρόχων. Επιπλέον, η Ευρ. Επιτροπή παρέχει στήριξη για την ανάπτυξη της ικανότητας επιλεγμένων παρόχων μικροπιστώσεων π.χ. ιδιωτικών ή δημόσιων τραπεζών, μη τραπεζικών ιδρυμάτων μικροχρηματοδότησης και μη κερδοσκοπικών παρόχων μικροπιστώσεων. Οι προϋποθέσεις για τα μικροδάνεια προς τους επιχειρηματίες – ποσό, διάρκεια, επιτόκια, προμήθειες, χρονοδιάγραμμα λήψης δανείου – εξαρτώνται από τον συγκεκριμένο πάροχο μικροπίστωσης.

¹¹ The Youth Employment Initiative (YEI), the Fund for European Aid to the most Deprived (FEAD) and the Employment and Social Innovation (EaSI) Programme

8.2.3. Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση για τους απολυμένους εργαζόμενους (European Globalisation Adjustment Fund for Displaced Persons - EGF)

Είναι ένα ειδικό χρηματοδοτικό μέσο της ΕΕ για την έκφραση αλληλεγγύης προς τους εργαζομένους της ΕΕ ή τους αυτοαπασχολούμενους οι οποίοι έχουν εκτοπιστεί λόγω αναδιάρθρωσης ώστε να τους βοηθήσει να βρουν νέες θέσεις εργασίας βελτιώνοντας τις δεξιότητες και την απασχολησιμότητά τους. Βοηθά επίσης άτομα με χαμηλή ειδίκευση και μειονεκτούντα άτομα τα οποία αναζητούν εργασία να αντιμετωπίσουν νέες προκλήσεις στην αγορά εργασίας. Κατά γενικό κανόνα, το EGF μπορεί να ενεργοποιηθεί όταν περισσότεροι από 200 εργαζόμενοι απολύονται από μία μόνο εταιρεία (περιλαμβανομένων των προμηθευτών της και των μεταγενέστερων παραγωγών), από εταιρείες διαφόρων τομέων στην ίδια περιοχή ή σε συγκεκριμένο τομέα σε μία ή περισσότερες γειτονικές περιοχές. Όσοι χάνουν τη δουλειά τους λόγω της κρίσης του κορωνοϊού, της ψηφιοποίησης, της αυτοματοποίησης, της μετάβασης σε οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα ή άλλων αλλαγών, είναι επιλέξιμοι για υποστήριξη, ανεξάρτητα από το τι προκάλεσε την εργασιακή εκτόπιση. Το EGF μπορεί να χρηματοδοτήσει από 60 % έως 85 % του κόστους των έργων που έχουν σχεδιαστεί για να βοηθήσουν τους απολυμένους εργαζομένους να βρουν άλλη δουλειά ή να δημιουργήσουν δικές τους επιχειρήσεις. Το EGF παρέχει επίσης εξατομικευμένα μέτρα για τους ανέργους.

9. **ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΣΥΝΟΡΩΝ**

9.1. **Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης - TAME (Asylum, Migration and Integration Fund -AMIF)**

Αποσκοπεί στην ενίσχυση των εθνικών ικανοτήτων και στη βελτίωση των διαδικασιών για τη διαχείριση της μετανάστευσης, καθώς και στην ενίσχυση της αλληλεγγύης και της κατανομής ευθυνών μεταξύ των Κρατών-μελών, ιδίως μέσω της βοήθειας έκτακτης ανάγκης και του μηχανισμού μετεγκατάστασης. Το TAME συμβάλλει στην επίτευξη τεσσάρων ειδικών στόχων: i) Ενίσχυση και ανάπτυξη όλων των πτυχών του κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου, περιλαμβανομένης της εξωτερικής του διάστασης. ii) Στήριξη της νόμιμης μετανάστευσης στα Κράτη-μέλη, μεταξύ άλλων συμβάλλοντας στην ένταξη υπηκόων τρίτων χωρών. iii) Καταπολέμηση της παράτυπης μετανάστευσης και διασφάλιση της αποτελεσματικότητας της επιστροφής και της επανεισοχής σε τρίτες χώρες. iv) Ενίσχυση της αλληλεγγύης και της κατανομής των ευθυνών μεταξύ των Κρατών-μελών, ιδίως έναντι εκείνων που πλήττονται περισσότερο από τις προκλήσεις της μετανάστευσης και του ασύλου.

9.2. **Ταμείο Ολοκληρωμένης Διαχείρισης των Συνόρων (Integrated Border Management Fund - IBMF)**

Το Ταμείο Ολοκληρωμένης Διαχείρισης των Συνόρων αποτελείται από δύο συνιστώσες:

9.2.1. **Το Μέσο Διαχείρισης Συνόρων και Θεωρήσεων (Border Management and Visa Instrument - BMVI)**

Καλείται να διασφαλίσει ισχυρή και αποτελεσματική διαχείριση των συνόρων στα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ, για τη διευκόλυνση της νόμιμης διέλευσης των συνόρων, την πρόληψη και τον εντοπισμό της παράνομης μετανάστευσης και του διασυνοριακού εγκλήματος και τη διαχείριση των μεταναστευτικών μετακινήσεων. Υποστηρίζει επίσης την κοινή πολιτική θεωρήσεων (έκδοση θεωρήσεων και διευκόλυνση των νόμιμων ταξιδιών) συμβάλλοντας στην πρόληψη μεταναστευτικών κινδύνων και κινδύνων ασφάλειας. Ειδικότερα, το Ταμείο υποστηρίζει:

- ✓ **Τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής (European Border and Coast Guard Agency - Frontex).**
- ✓ **Τη διαλειτουργικότητα των συστημάτων πληροφοριών της ΕΕ, περιλαμβανομένου του Συστήματος Εισόδου/Εξόδου (Entry/Exit System - EES).**
- ✓ **Το Σύστημα Πληροφοριών για τις Θεωρήσεις (Visa Information System - VIS).**
- ✓ **Το Ευρωπαϊκό Σύστημα Ταξιδιωτικών Πληροφοριών και Εξουσιοδότησης (European travel information and authorisation system - ETIAS), το οποίο δεν έχει τεθεί ακόμη σε λειτουργία.**
- ✓ **Τη Βάση Δεδομένων Δακτυλικών Αποτυπωμάτων της ΕΕ (EU's fingerprint database Eurodac).**
- ✓ **Το Σύστημα Πληροφοριών Schengen (Schengen Information System - SIS II).**

- ✓ Την εκπαίδευση και αποστολή εμπειρογνομόνων.

9.2.2. Το Μέσο Εξοπλισμού Τελωνειακών Ελέγχων (Customs Control Equipment Instrument - CCEI)

Επιτρέπει στα Κράτη-μέλη να αγοράζουν, να συντηρούν και να αναβαθμίζουν υπερσύγχρονο τελωνειακό εξοπλισμό, όπως νέους σαρωτές, αυτοματοποιημένα συστήματα ανίχνευσης πινακίδων κυκλοφορίας, ομάδες σκύλων ανιχνευτών και κινητά εργαστήρια για ανάλυση δειγμάτων.

10. ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΑΜΥΝΑ

- **Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας (Internal Security Fund - ISF)**

Συμβάλλει στις προσπάθειες διατήρησης υψηλού επιπέδου ασφάλειας στην ΕΕ, ιδίως με την πρόληψη και την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, της ριζοσπαστικοποίησης, του σοβαρού και οργανωμένου εγκλήματος και του εγκλήματος στον κυβερνοχώρο, βοηθώντας και προστατεύοντας τα θύματα εγκλήματος και προετοιμάζοντας έναντι συμβάντων, κινδύνων και κρίσεων που σχετίζονται με την ασφάλεια.

- **Ευρωπαϊκό Ταμείο Άμυνας (European Defence Fund - EDF)**

Είναι η πρωτοβουλία της Επιτροπής για τη στήριξη της συνεργατικής έρευνας και ανάπτυξης στον τομέα της άμυνας και για την προώθηση μιας καινοτόμου και ανταγωνιστικής αμυντικής βιομηχανικής βάσης. Ενθαρρύνει έντονα τη συμμετοχή των ΜμΕ σε συνεργατικά έργα και προωθεί καινοτόμες λύσεις. Το EDF υλοποιείται μέσω ετήσιων προγραμμάτων εργασίας που διαρθρώνονται σε 17 θεματικές και οριζόντιες κατηγορίες δράσεων. Σε γενικές γραμμές, μόνο τα έργα συνεργασίας είναι επιλέξιμα, με τουλάχιστον τρεις συμμετέχοντες από τουλάχιστον τρία διαφορετικά κράτη μέλη ή συνδεδεμένες χώρες.

Τα έργα ορίζονται σύμφωνα με τις προτεραιότητες που έχουν καθοριστεί με τα Κράτη μέλη. Στόχος τους είναι να συμβάλουν στα συμφέροντα ασφάλειας και άμυνας της ΕΕ. Το Ταμείο παρέχει κίνητρα για τη διασυνοριακή συμμετοχή των ΜμΕ παρέχοντας υψηλότερα ποσοστά χρηματοδότησης και ευνοώντας έργα από κοινοπραξίες που περιλαμβάνουν ΜμΕ.

- **European Defence Industry Reinforcement through common Procurement Act (EDIRPA)**

Ο Κανονισμός EDIRPA¹² αφορά στην ενίσχυση της ευρωπαϊκής αμυντικής βιομηχανίας, μέσω της χρηματοδότησης των διαδικασιών διαγωνισμού και κοινής προμήθειας αμυντικού υλικού. Οι βασικοί στόχοι είναι να αντιμετωπιστούν τα πιο επείγοντα και κρίσιμα κενά αμυντικής ικανότητας της ΕΕ και να δοθούν κίνητρα στα κράτη - μέλη της ΕΕ να προμηθεύονται από κοινού αμυντικά προϊόντα.

- **Act in Support of Ammunition Production (ASAP)**

Ο Κανονισμός ASAP αποσκοπεί στην ενίσχυση της ανταπόκρισης και της ικανότητας της αμυντικής βιομηχανίας της Ένωσης να διασφαλίσει την έγκαιρη προμήθεια πυρομαχικών και πυραύλων εδάφους-εδάφους. Διευκρινίζεται ότι με θέσπιση στοχευμένων μέτρων χρηματοδοτείται ποσοστό του κόστους προμήθειας υλικού προκειμένου αντιμετωπισθεί τρέχουσα έλλειψη πυρομαχικών και πυραύλων.

¹² Ο Κανονισμός αναμένεται δημοσιοποιηθεί σε Εφημερίδα ΕΕ, εντός Οκτωβρίου 2023).

11. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ, ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΑΠΟ ΦΥΣΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΕΣ

- **Μηχανισμός Πολιτικής Προστασίας της ΕΕ και rescEU (EU Civil Protection Mechanism and rescEU)**

Η ΕΕ διαδραματίζει βασικό ρόλο στον συντονισμό της αντιμετώπισης καταστροφών στην Ευρώπη και πέρα από αυτήν. Το 2019, η Ευρ. Επιτροπή αναβάθμισε τον **Μηχανισμό Πολιτικής Προστασίας της ΕΕ** και δημιούργησε το **rescEU** για να ενισχύσει στοιχεία της διαχείρισης κινδύνου καταστροφών της ΕΕ. Στοχεύει τόσο στην προστασία των πολιτών από καταστροφές όσο και στη διαχείριση των αναδυόμενων κινδύνων.

- ✓ **Ο Μηχανισμός Πολιτικής Προστασίας της ΕΕ** παρεμβαίνει σε όλες τις φάσεις του κύκλου διαχείρισης κινδύνου καταστροφών – πρόληψη, ετοιμότητα και αντιμετώπιση – και μπορεί να ενεργοποιηθεί από οποιαδήποτε χώρα στον κόσμο που πλήττεται από έκτακτη ανάγκη.
 - ✓ Στο πλαίσιο του Μηχανισμού, το **rescEU** παρέχει ένα στρατηγικό απόθεμα ικανοτήτων, όπως πυροσβεστικά αεροπλάνα και ελικόπτερα, αποθέματα προστατευτικού και ιατρικού εξοπλισμού ή δυνατότητες αντιμετώπισης χημικών, βιολογικών, ραδιολογικών και πυρηνικών συμβάντων.
 - ✓ Το νεοσύστατο **Δίκτυο Γνώσης της ΕΕ για την Πολιτική Προστασία** (EU Civil Protection Knowledge Network) διευκολύνει επίσης τον καλύτερο συντονισμό αυτών των δραστηριοτήτων.
- **Αποθεματικό Αλληλεγγύης και Επείγουσας Βοήθειας (Solidarity and Emergency Aid Reserve - SEAR)**

Ο προϋπολογισμός της ΕΕ 2021-2027 ανταποκρίνεται σε απρόβλεπτες περιστάσεις, όπως φυσικές καταστροφές και καταστάσεις έκτακτης ανάγκης, με τη βοήθεια ειδικών μέσων ευελιξίας που επιτρέπουν την κινητοποίηση πρόσθετης οικονομικής στήριξης. Το Αποθεματικό Αλληλεγγύης και Έκτακτης Βοήθειας, το οποίο καλύπτει σήμερα δύο ξεχωριστά Μέσα του παρελθόντος (το **Ταμείο Αλληλεγγύης της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΤΑΕΕ)**¹³ και το **Αποθεματικό Βοήθειας Έκτακτης Ανάγκης**¹⁴) μπορεί να χρησιμοποιηθεί προκειμένου να βοηθήσει στην αντιμετώπιση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης λόγω μεγάλων φυσικών καταστροφών ή κρίσεων δημόσιας υγείας στα Κράτη-μέλη και τις υπό ένταξη χώρες. Μπορεί επίσης να βοηθήσει χώρες εκτός ΕΕ με αναδυόμενες ανάγκες. Η διαχείριση της ενίσχυσης από αυτό το Μέσο γίνεται από τη δικαιούχο χώρα.

¹³ European Union Solidarity Fund (EUSF)

¹⁴ Emergency Aid Reserve

12. ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ, ΝΕΟΛΑΙΑ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

- **Δημιουργική Ευρώπη (Creative Europe)**

Είναι το εμβληματικό πρόγραμμα της Ευρ. Επιτροπής για τη στήριξη του **πολιτιστικού** και του **οπτικοακουστικού** τομέα. Κύριος στόχος της είναι να βελτιστοποιήσει το δυναμικό του πολιτιστικού και δημιουργικού τομέα της Ευρώπης, προσφέροντας ευκαιρίες στους φορείς να αναπτυχθούν τεχνολογικά και καλλιτεχνικά μέσω καινοτόμων διασυνοριακών πρωτοβουλιών. Διευκολύνει την ανταλλαγή, τη συμπαραγωγή και τη διανομή ευρωπαϊκών έργων και τα καθιστά προσβάσιμα σε ευρύ κοινό.

- **Erasmus+**

Είναι το πρόγραμμα της ΕΕ για τη στήριξη της **εκπαίδευσης**, της **κατάρτισης**, της **νεολαίας** και του **αθλητισμού** για την περίοδο 2021-2027, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στην κοινωνική ένταξη, στην πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση, καθώς και στην προώθηση της συμμετοχής των νέων στον δημοκρατικό βίο. Το πρόγραμμα στηρίζει επίσης τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, εφαρμόζει τη στρατηγική της ΕΕ για τη νεολαία 2019-2027 και αναπτύσσει την ευρωπαϊκή διάσταση στον αθλητισμό.

- **Ευρωπαϊκό Σώμα Αλληλεγγύης (European Solidarity Corps)**

Είναι ένα χρηματοδοτικό πρόγραμμα της ΕΕ για νέες/νέους που επιθυμούν να συμμετάσχουν σε δραστηριότητες αλληλεγγύης σε διάφορους τομείς. Αυτές ενδέχεται να περιλαμβάνουν την παροχή βοήθειας σε μειονεκτούντα άτομα και την παροχή ανθρωπιστικής βοήθειας, έως και τη συμβολή σε δράσεις για την υγεία και το περιβάλλον σε ολόκληρη την ΕΕ και πέραν αυτής. Η χρηματοδότηση εκταμιεύεται κυρίως με τη μορφή επιχορηγήσεων.

- **Youth Pass**

Είναι ένα ευρωπαϊκό μέσο αναγνώρισης για τον προσδιορισμό και την τεκμηρίωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων που αποκτώνται στο πλαίσιο έργων των προγραμμάτων του Erasmus+ και του Ευρωπαϊκού Σώματος Αλληλεγγύης.

- **Ευρωπαϊκή Δικτυακή Πύλη της Νεολαίας (European Youth Portal)**

Παρέχει πληροφορίες, σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο, σχετικά με ευκαιρίες και πρωτοβουλίες που ενδιαφέρουν τις νέες και τους νέους που ζουν, σπουδάζουν και εργάζονται στην ΕΕ.

- **Ηλεκτρονική πλατφόρμα για την εκπαίδευση ενηλίκων στην Ευρώπη (Electronic Platform for Adult Learning in Europe - EPALÉ)**

Είναι ένας χώρος όπου τα μέλη μιας ευρωπαϊκής πολύγλωσσης και ανοιχτής κοινότητας επαγγελματιών στον τομέα της εκπαίδευσης ενηλίκων — συμπεριλαμβανομένων εκπαιδευτικών, υπευθύνων χάραξης πολιτικής, παρόχων

κατάρτισης και ερευνητών— μπορούν να συνεργάζονται, να μαθαίνει ο ένας από τον άλλον, να ενημερώνονται για τις τελευταίες εξελίξεις, να έχουν πρόσβαση σε επαγγελματικούς πόρους και να ανταλλάσσουν ορθές πρακτικές διαδικτυακά.

- **Πρόγραμμα COSME: Erasmus για νέους επιχειρηματίες (COSME Programme: Erasmus for Young Entrepreneurs)**

Απευθύνεται σε επιχειρηματίες που έχουν ξεκινήσει μια επιχείρηση την τελευταία τριετία και σε επίδοξους επιχειρηματίες που μπορούν να μεταβούν σε μια ευρωπαϊκή χώρα για έναν έως έξι μήνες προκειμένου να εκπαιδευτούν σε μια επιτυχημένη επιχείρηση και να αποκτήσουν εμπειρία και τεχνογνωσία. Δίνεται σε αυτούς η ευκαιρία να δικτυωθούν με επιτυχημένους επιχειρηματίες σε άλλες χώρες της ΕΕ και να αποκτήσουν τις δεξιότητες που απαιτούνται για να βελτιώσουν ή να ιδρύσουν τη δική τους επιχείρηση. Το πρόγραμμα είναι ανοιχτό σε όλους τους νέους επιχειρηματίες που σχεδιάζουν να ξεκινήσουν τη δική τους επιχείρηση και έχουν ένα βιώσιμο επιχειρηματικό σχέδιο.

12.1. Αθλητισμός

- **Erasmus+ για τον αθλητισμό**

Οι δράσεις Erasmus+ στον τομέα του αθλητισμού προωθούν τη συμμετοχή στον αθλητισμό, τη σωματική άσκηση και τον εθελοντισμό. Παρέχει στους οργανισμούς τη δυνατότητα να αναπτύξουν, να διαδώσουν και να εφαρμόσουν καινοτόμες πρακτικές στον τομέα του αθλητισμού.

12.2. Άλλες πρωτοβουλίες

- **Η Ευρωπαϊκή Εβδομάδα Αθλητισμού**

Δίνει τη δυνατότητα σε αθλητικούς οργανισμούς, επιχειρήσεις και εμπειρογνώμονες από όλη την ΕΕ να αναπτύξουν τις στρατηγικές τους για την αύξηση της συμμετοχής σε αθλητικές δραστηριότητες, και στους συμμετέχοντες να γιορτάζουν τον αθλητισμό στις κοινότητές τους. Η εβδομάδα κορυφώνεται με την απονομή των **βραβείων #BeActive**. Τα **βραβεία #BeInclusive της ΕΕ** για τον αθλητισμό αναγνωρίζουν επίσης οργανισμούς που χρησιμοποιούν τη δύναμη του αθλητισμού για να ενισχύσουν την κοινωνική ένταξη των μειονεκτουσών ομάδων.

- **Απασχόληση των νέων**

Ορισμένα ευρωπαϊκά ταμεία δημιουργούν ευκαιρίες απασχόλησης για τη νεολαία. Η **Πρωτοβουλία για την Απασχόληση των Νέων - ΠΑΝ (Youth Employment Initiative)** είναι μια από τις κύριες πηγές χρηματοδοτικής στήριξης της ΕΕ για την υλοποίηση των **Προγραμμάτων «Εγγυήσεις για τη Νεολαία» (Youth Guarantee Schemes)** έως το 2023. Η ΕΕ τη δρομολόγησε το 2013, με σκοπό τη στήριξη των νέων

που ζουν σε περιοχές όπου η ανεργία των νέων ήταν υψηλότερη από 25 %. Κατά την περίοδο 2021-2023, τα κράτη μέλη μπορούν να αυξήσουν τους πόρους τους από την ΠΑΝ και το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο προκειμένου να βοηθήσουν τις νέες και τους νέους που πλήττονται από την κρίση του κορωνοϊού, χάρη στην πρόσθετη χρηματοδότηση της ΕΕ που διατίθεται στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας «**Συνδρομή στην Ανάκαμψη για τη Συνοχή και τις Περιοχές της Ευρώπης**» (REACT-EU).

13. ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ, ΕΛΕΥΘΕΡΙΕΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

- **Πρόγραμμα «Πολίτες, Ισότητα, Δικαιώματα και Αξίες» (Citizens, Equality, Rights and Values (CERV) Programme)**

Κύριος στόχος του προγράμματος CERV είναι η προστασία και η προώθηση των δικαιωμάτων και των αξιών, όπως κατοχυρώνονται στις Συνθήκες της ΕΕ και στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ. Αυτό περιλαμβάνει την στήριξη δραστηριοτήτων που συμβάλλουν στη δημιουργία μιας δραστήριας και ενδυναμωμένης κοινωνίας των πολιτών, ενθαρρύνουν τη δημοκρατική, πολιτική και κοινωνική συμμετοχή των πολιτών, και καλλιεργούν την πλούσια πολυμορφία της ευρωπαϊκής κοινωνίας. Επιπρόσθετα, το πρόγραμμα στηρίζει οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών που δραστηριοποιούνται σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό και διακρατικό επίπεδο για την προώθηση των αξιών και των δικαιωμάτων της ΕΕ. Υποστηρίζει τη συμμετοχή των πολιτών στον δημοκρατικό βίο της ΕΕ

- **Πρόγραμμα «Δικαιοσύνη» (Justice programme)**

Το πρόγραμμα στηρίζει την περαιτέρω ανάπτυξη του χώρου δικαιοσύνης της ΕΕ με βάση το κράτος δικαίου και την αμοιβαία αναγνώριση και εμπιστοσύνη. Διευκολύνει την πρόσβαση στη δικαιοσύνη και προωθεί την κατάρτιση των δικαστικών και τη δικαστική συνεργασία σε αστικές και ποινικές υποθέσεις, καθώς και την αποτελεσματικότητα των εθνικών συστημάτων απονομής δικαιοσύνης. Το πρόγραμμα χρηματοδοτεί δραστηριότητες που διασφαλίζουν την πλήρη και συνεπή εφαρμογή και επιβολή του δικαίου της ΕΕ και προωθούν την ομαλή λειτουργία του χώρου δικαιοσύνης της ΕΕ.

13.1. Ισότητα των φύλων και ίσες ευκαιρίες σε άλλα ταμεία της ΕΕ (Gender equality and gender mainstreaming)

Η ισότητα των φύλων και η ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου χρηματοδοτούνται μέσω ευρείας σειράς δράσεων στο πλαίσιο διαφόρων χρηματοδοτικών προγραμμάτων της ΕΕ, ορισμένα από τα οποία είναι ιδιαίτερα σημαντικά για την ισότητα των φύλων. Η ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου διασφαλίζεται σε διάφορα μέσα χρηματοδότησης και δημοσιονομικής εγγύησης της ΕΕ, ιδίως **το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη», το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας, το Ταμείο Συνοχής και το πρόγραμμα InvestEU.**

14. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΩΝ ΤΗΣ ΕΕ, ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΑΤΗΣ

- **Πρόγραμμα Fiscalis (Fiscalis Programme)**

Επικεντρώνεται στη βελτίωση της ορθής λειτουργίας των φορολογικών συστημάτων της εσωτερικής αγοράς, βοηθώντας τις συμμετέχουσες χώρες, τις φορολογικές αρχές τους και τους υπαλλήλους τους να συνεργάζονται για την καταπολέμηση της φορολογικής απάτης, της φοροδιαφυγής και του επιθετικού φορολογικού σχεδιασμού. Επιτρέπει στις αρμόδιες αρχές να εφαρμόζουν το δίκαιο της ΕΕ στον τομέα της φορολογίας διασφαλίζοντας την ανταλλαγή πληροφοριών, υποστηρίζοντας τη διοικητική συνεργασία και συμβάλλοντας στη μείωση του διοικητικού φόρτου των φορολογικών αρχών και του κόστους συμμόρφωσης για τους φορολογούμενους, όταν χρειάζεται.

- **Πρόγραμμα «Τελωνεία» (CUSTOMS Programme)**

Συμβάλλει στη διαφύλαξη των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ και των Κρατών-μελών και βοηθά τις τελωνειακές διοικήσεις να προστατεύουν το κοινό από απειλές για την υγεία, το περιβάλλον και άλλες απειλές, στο πλαίσιο του ρόλου τους ως θεματοφυλάκων των εξωτερικών συνόρων της ΕΕ για τα εμπορεύματα. Το πρόγραμμα «Τελωνεία» στηρίζει την ανάπτυξη και τη λειτουργία κεντρικών συστημάτων τεχνολογίας πληροφοριών της ΕΕ για τα τελωνεία. Επιπλέον, διευκολύνει τις συνεργατικές δραστηριότητες μεταξύ τελωνειακών υπαλλήλων, περιλαμβανομένης της ανταλλαγής ορθών πρακτικών και γνώσεων στον τομέα της τελωνειακής πολιτικής και νομοθεσίας, και της πρακτικής εφαρμογής τους. Υποστηρίζει επίσης τη συνεργασία και την ενιαία δράση της τελωνειακής ένωσης της ΕΕ και των τελωνειακών αρχών.

- **Πρόγραμμα της ΕΕ για την καταπολέμηση της απάτης (EU anti-fraud Programme)**

Κύριος στόχος του προγράμματος είναι να εξασφαλιστεί ο αναγκαίος συντονισμός των δραστηριοτήτων καταπολέμησης της απάτης και να παρασχεθεί οικονομική, τεχνική και ενημερωτική υποστήριξη στα κράτη μέλη στις προσπάθειές τους να προστατεύσουν τα οικονομικά συμφέροντα της ΕΕ.

- **Προστασία του ευρώ από την παραχάραξη και την κιβδηλεία (Protection of the euro against counterfeiting – Pericles IV)**

Προλαμβάνει και καταπολεμά την παραχάραξη και την κιβδηλεία και τις συναφείς απάτες, και διαφυλάσσει την ακεραιότητα των τραπεζογραμματίων και κερμάτων ευρώ. Παρέχει ανταλλαγή και διάδοση πληροφοριών, ιδίως μέσω της διοργάνωσης εργαστηρίων, συνεδριάσεων και σεμιναρίων. Παρέχει επίσης τεχνική, επιστημονική και επιχειρησιακή βοήθεια. Τέλος, αγοράζει εξοπλισμό που χρησιμοποιείται από τις εξειδικευμένες αρχές καταστολής της παραχάραξης τρίτων χωρών για την προστασία του ευρώ από την παραχάραξη και την κιβδηλεία.

15. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

- **LIFE**

Είναι το χρηματοδοτικό μέσο της ΕΕ για το **περιβάλλον** και τη δράση για το **κλίμα**. Εφαρμόζεται από το 1992 και έχει συγχρηματοδοτήσει περισσότερα από 5 500 έργα σε ολόκληρη την ΕΕ και σε χώρες εκτός της ΕΕ. Οι κύριοι στόχοι του είναι οι ακόλουθοι: α) επίτευξη της μετάβασης σε μια βιώσιμη, κυκλική, ενεργειακά αποδοτική, βασιζόμενη στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, κλιματικά ουδέτερη και ανθεκτική οικονομία β) προστασία, αποκατάσταση και βελτίωση της ποιότητας του περιβάλλοντος, συμπεριλαμβανομένων του αέρα, των υδάτων και του εδάφους γ) ανάσχεση και αντιστροφή της απώλειας βιοποικιλότητας και δ) αντιμετώπιση της υποβάθμισης των οικοσυστημάτων. Το νέο πρόγραμμα LIFE χωρίζεται σε τέσσερα υποπρογράμματα: 1. Φύση και βιοποικιλότητα 2. Κυκλική οικονομία και ποιότητα ζωής 3. Μετριασμός και προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή 4. Μετάβαση σε καθαρές μορφές ενέργειας.

15.1. Άλλες πηγές χρηματοδότησης που σχετίζονται με περιβαλλοντικά έργα

Από την έναρξή της, η Πολιτική Συνοχής της ΕΕ αποτελεί πηγή στήριξης για μια σειρά έργων μέσω των διαφόρων ταμείων που συστάθηκαν στο πλαίσιο της εφαρμογής της (για περισσότερες λεπτομέρειες, βλ. την ενότητα σχετικά με την Περιφερειακή Ανάπτυξη στον παρόντα οδηγό).

- **Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και το Ταμείο Συνοχής** στηρίζουν μια σειρά έργων τα οποία εστιάζουν στη δημιουργία μιας πιο πράσινης και ανθεκτικής Ευρώπης, με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα και καθ' οδόν προς μια οικονομία καθαρών μηδενικών εκπομπών, μέσω της προώθησης της δίκαιης μετάβασης σε καθαρές μορφές ενέργειας, των πράσινων και γαλάζιων επενδύσεων, της κυκλικής οικονομίας, του μετριασμού της κλιματικής αλλαγής και της προσαρμογής σε αυτήν, της πρόληψης και της διαχείρισης των κινδύνων, και της βιώσιμης αστικής κινητικότητας.
- Το ΕΤΠΑ στηρίζει επίσης την **Ευρωπαϊκή Αστική Πρωτοβουλία** η οποία έχει ως σκοπό να προσφέρει συνεκτική στήριξη στις πόλεις έναντι του σημερινού τοπίου πολλαπλών πρωτοβουλιών, προγραμμάτων και μέσων που διατίθενται
- Το **Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης** μετριάξει το κοινωνικοοικονομικό κόστος που προκύπτει από την κλιματική μετάβαση, στηρίζοντας την οικονομική διαφοροποίηση και μετατροπή των σχετικών περιοχών. Το Ταμείο στηρίζει τις παραγωγικές επενδύσεις σε 1) ΜμΕ και δημιουργία νέων επιχειρήσεων, 2) έρευνα και καινοτομία, 3) περιβαλλοντική αποκατάσταση και καθαρή ενέργεια, 4) αναβάθμιση δεξιοτήτων και επανειδίκευση των εργαζομένων, 5) συνδρομή στην αναζήτηση εργασίας και προγράμματα για τα άτομα που αναζητούν εργασία, και 6) μετατροπή των υφιστάμενων εγκαταστάσεων υψηλής έντασης άνθρακα (όταν οι επενδύσεις αυτές οδηγούν σε σημαντικές μειώσεις εκπομπών και προστασία της απασχόλησης)

- Τεχνική συνδρομή παρέχεται επίσης σε ορισμένες περιοχές της ΕΕ μέσω της **Πρωτοβουλίας για τις Περιφέρειες Εξόρυξης Άνθρακα σε Μετάβαση**, η οποία βοηθά τις χώρες της ΕΕ και τις περιφέρειες εξόρυξης άνθρακα να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις που σχετίζονται με τη μετάβαση σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα.
- Το **Ταμείο Έρευνας για τον Άνθρακα και τον Χάλυβα (TEAX)** συγχρηματοδοτεί, μέσω επιχορηγήσεων, έργα έρευνας και καινοτομίας στους τομείς του άνθρακα και του χάλυβα.
- Η **Κοινή Γεωργική Πολιτική (ΚΓΠ)** συμβάλλει επίσης στην περιβαλλοντική βιωσιμότητα. Τα στρατηγικά σχέδια της ΚΓΠ, τα οποία πρόκειται να εφαρμοστούν από την 1η Ιανουαρίου 2023, θα επιτρέψουν μεγαλύτερο βαθμό ευελιξίας μεταξύ των ταμείων και θα ενσωματώσουν τις φιλοδοξίες της **Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας**, ιδίως της **Στρατηγικής «Από το αγρόκτημα στο πιάτο»**. Συνολικά, το 40 % των συνολικών δαπανών της ΚΓΠ θα διατεθεί στη δράση για το κλίμα.
- Το **Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας (ΕΤΘΑΥ)** συμβάλλει στην επίτευξη της βιώσιμης αλιείας και στη διατήρηση των θαλάσσιων βιολογικών πόρων. Το Ταμείο έχει σχεδιαστεί με σκοπό να βοηθήσει τους αλιείς να μεταβούν στη βιώσιμη αλιεία, να στηρίξει τις παράκτιες κοινότητες στην προσπάθεια διαφοροποίησης των οικονομιών τους, να προωθήσει τις εξελίξεις στον τομέα της βιώσιμης υδατοκαλλιέργειας και να προωθήσει την ανάπτυξη μιας βιώσιμης γαλάζιας οικονομίας.
- Ο **Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΜΑΑ)** παρέχει χρηματοδοτική στήριξη μεγάλης κλίμακας σε δημόσιους φορείς για επενδύσεις σε πράσινα και ψηφιακά έργα. Ο ΜΑΑ βοηθά την ΕΕ να επιτύχει τον στόχο της κλιματικής ουδετερότητας έως το 2050 και θέτει την Ευρώπη σε τροχιά ψηφιακής μετάβασης, δημιουργώντας θέσεις εργασίας και προωθώντας την ανάπτυξη κατά τη διαδικασία.
- Το **πρόγραμμα InvestEU** είναι ένας ενιαίος μηχανισμός στήριξης των επενδύσεων για την περίοδο 2021-2027 και υποστηρίζει έργα στους τομείς της ενέργειας, της βιωσιμότητας και του περιβάλλοντος.
- Το **πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη»** ενσωματώνει αποστολές έρευνας και καινοτομίας, όπως η αποστολή «Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή», η αποστολή «Κλιματικά ουδέτερες και έξυπνες πόλεις», η ευρωπαϊκή συμφωνία για το έδαφος και η αποστολή «Αποκατάσταση των ωκεανών και των υδάτων μας».
- Το **Ταμείο Έρευνας για τον Άνθρακα και τον Χάλυβα** είναι ένα χρηματοδοτικό πρόγραμμα της ΕΕ το οποίο στηρίζει ερευνητικά έργα υψηλής ποιότητας τα οποία επιδιώκουν να διατηρήσουν την ανταγωνιστικότητα των βιομηχανιών άνθρακα και χάλυβα της ΕΕ. Το Ταμείο καλύπτει τις βασικές διαδικασίες παραγωγής, τα νέα προϊόντα και εφαρμογές, τον ποιοτικό έλεγχο, τη χρήση και τη μετατροπή των πόρων, την ασφάλεια στην εργασία, την προστασία του περιβάλλοντος (μέσω της μείωσης των εκπομπών από τη χρήση άνθρακα και την παραγωγή χάλυβα) και κοινωνικά ζητήματα. Το TEAX έχει τη δική του νομική βάση και δεν υπάγεται στο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο.

16. ΕΡΕΥΝΑ, ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΚΑΙ ICT

- **Ορίζων Ευρώπη**

Είναι το πρόγραμμα πλαίσιο της ΕΕ για την έρευνα και την καινοτομία, μέσω του οποίου η Ευρ. Επιτροπή παρέχει επιχορηγήσεις, βραβεία και δημόσιες συμβάσεις σε εξαιρετικούς ερευνητές προκειμένου να προωθήσει τις δραστηριότητές τους. Παρέχει επίσης χρηματοδότηση σε πρωτοβουλίες που εστιάζουν στην ανάπτυξη ερευνητικών υποδομών και στην προώθηση της κινητικότητας εντός της ΕΕ. Τέλος, υποστηρίζει τις εταιρικές σχέσεις μεταξύ των Κρατών-μελών, της βιομηχανίας και άλλων ενδιαφερόμενων μερών για να εργαστούν από κοινού για την έρευνα και την καινοτομία.

- **Πρόγραμμα Έρευνας και Κατάρτισης της Ευρατόμ (Euratom Research and Training Programme)**

Το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» συμπληρώνεται από το Πρόγραμμα Έρευνας και Κατάρτισης της Ευρατόμ 2021-2025 το οποίο στοχεύει σε δραστηριότητες πυρηνικής έρευνας και κατάρτισης, με έμφαση στη συνεχή βελτίωση της πυρηνικής ασφάλειας, προστασίας και ακτινοπροστασίας.

- **Το Ευρωπαϊκό Διαστημικό Πρόγραμμα (The European Space Programme)**

Ενισχύει τη διαστημική πολιτική της ΕΕ στους τομείς της γεωσκόπησης, της δορυφορικής πλοήγησης, της συνδεσιμότητας, της διαστημικής έρευνας και καινοτομίας, και στηρίζει τις επενδύσεις σε υποδομές κρίσιμης σημασίας και ανατρεπτικές τεχνολογίες. Το πρόγραμμα χρηματοδοτεί τη διαστημική και επίγεια υποδομή του **Copernicus**, του **Galileo**, της **Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Υπέρθωσης για τη Γεωστατική Πλοήγηση (EGNOS)** και του **προγράμματος για τις κυβερνητικές δορυφορικές επικοινωνίες (GOVSATCOM)**.

- **ΤΠΕ και Ευρυζωνική Συνδεσιμότητα στην Πολιτική Συνοχής (ICT and broadband in cohesion policy)**

Τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία (ΕΔΕΤ) τελούν υπό την τοπική διαχείριση των διαχειριστικών αρχών και μπορούν να συνδυαστούν με χρηματοδοτικά μέσα για την προώθηση δραστηριοτήτων ΤΠΕ. Οι ΤΠΕ αποτέλεσαν προτεραιότητα κατά την περίοδο 2014-2020 και εξακολουθούν για το 2021-2027.

- **Μηχανισμός «Συνδέοντας την Ευρώπη» – Τηλεπικοινωνίες (CEF Telecom)**

Το ψηφιακό σκέλος του Μηχανισμού «Συνδέοντας την Ευρώπη» (CEF Telecom) συμβάλλει στην ανάπτυξη ασφαλών, προστατευμένων και βιώσιμων υποδομών υψηλών επιδόσεων (περιλαμβανομένων των δικτύων Gigabit και 5G), στην αύξηση της χωρητικότητας και της ανθεκτικότητας των ψηφιακών υποδομών κορμού και στην ψηφιοποίηση των δικτύων μεταφορών και ενέργειας

17. ΕΝΕΡΓΕΙΑ

- **Ταμείο Συνοχής**

Στηρίζει έργα που σχετίζονται με την ενέργεια και τα οποία ωφελούν το περιβάλλον, για παράδειγμα μειώνοντας τις εκπομπές αερίων θερμοκηπίου, αυξάνοντας τη χρήση ΑΠΕ ή βελτιώνοντας την ενεργειακή απόδοση. Μέρος του Ταμείου Συνοχής προορίζεται για την υλοποίηση της Ενεργειακής Ένωσης της ΕΕ, με τη βοήθεια του Δικτύου Ενέργειας και Διαχειριστικών Αρχών (Energy and Managing Authorities Network).

- **Στήριξη του ενεργειακού τομέα από τον Μηχανισμό «Συνδέοντας την Ευρώπη» (ΜΣΕ)**

Κάθε δύο χρόνια, η Ευρ. Επιτροπή καταρτίζει κατάλογο των έργων κοινού ενδιαφέροντος (projects of common interest - PCI) της ΕΕ που μπορούν να υποβάλουν αίτηση για χρηματοδότηση από τον ΜΣΕ. Εκτός από τα έργα κοινού ενδιαφέροντος, το πρόγραμμα ΜΣΕ για την περίοδο 2021-2027 περιλαμβάνει ένα νέο τμήμα για τη στήριξη διασυνοριακών έργων που αφορούν την ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές. Οι ειδικοί στόχοι του ΜΣΕ στον τομέα της ενέργειας είναι: 1. Η συμβολή στην ανάπτυξη έργων κοινού ενδιαφέροντος που αφορούν την περαιτέρω ενοποίηση μιας αποδοτικής και ανταγωνιστικής εσωτερικής αγοράς ενέργειας και τη διαλειτουργικότητα των δικτύων σε διασυνοριακό και διατομεακό επίπεδο 2. Η διευκόλυνση της διασυνοριακής συνεργασίας στον τομέα της ενέργειας, συμπεριλαμβανομένων των ΑΠΕ.

- **Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ)**

Έχει ως στόχο τη μείωση των οικονομικών και κοινωνικών ανισοτήτων μεταξύ των περιφερειών της ΕΕ. Ένας από τους πέντε τομείς προτεραιότητας για την περίοδο 2021-2027 είναι η «καθαρή και δίκαιη ενεργειακή μετάβαση». Κατά τις επιχειρησιακές πράξεις στο πλαίσιο του ΕΤΠΑ, αναμένεται να κατευθυνθεί το 30 % του συνολικού χρηματοδοτικού κονδυλίου σε κλιματικούς στόχους.

- **Ορίζων Ευρώπη**

Αποσκοπεί στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, καθιστώντας τον ενεργειακό τομέα φιλικότερο προς το κλίμα και το περιβάλλον. Στηρίζει έργα στους ακόλουθους τομείς: ενεργειακός εφοδιασμός, ενεργειακά συστήματα και δίκτυα, κτίρια και βιομηχανικές εγκαταστάσεις σε ενεργειακή μετάβαση και αποθήκευση ενέργειας.

- **InvestEU**

Στηρίζει τις βιώσιμες επενδύσεις, την καινοτομία και τη δημιουργία θέσεων εργασίας στην ΕΕ. Το πρόγραμμα βασίζεται στο επιτυχημένο μοντέλο του επενδυτικού σχεδίου για την Ευρώπη (σχέδιο Juncker). Συγκεντρώνει, σε ένα ενιαίο μέσο, το Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων και 13 άλλα χρηματοδοτικά μέσα της ΕΕ.

- **LIFE**

Ένα νέο υποπρόγραμμα του προγράμματος LIFE είναι αφιερωμένο στην καθαρή ενέργεια. Παρέχει στήριξη σε πρωτοβουλίες που επιδιώκουν την υλοποίηση πολιτικών οι οποίες σχετίζονται με τη βιώσιμη ενέργεια και συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας.

- **Μηχανισμός Δίκαιης Μετάβασης (Just Transition Mechanism)**

Χρηματοδοτικό εργαλείο που παρέχει ειδικά προσαρμοσμένη στήριξη στις πλέον ευάλωτες και υψηλής έντασης άνθρακα περιφέρειες κατά τη μετάβαση σε μια πιο πράσινη οικονομία και αποτελείται από τρεις πυλώνες: 1) Ένα Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης της τάξης των 40 δισ. ευρώ που παρέχει κυρίως επιχορηγήσεις. 2) Ένα ειδικό καθεστώς στο πλαίσιο του InvestEU για την ενθάρρυνση των ιδιωτικών επενδύσεων. 3) Μια δανειακή διευκόλυνση του δημόσιου τομέα από τον όμιλο της ΕΤΕπ για την κινητοποίηση πρόσθετων επενδύσεων. Παρέχεται στήριξη σε όλα τα Κράτη-μέλη, δίνοντας έμφαση στις περιφέρειες με τη μεγαλύτερη ένταση άνθρακα ή με τον υψηλότερο αριθμό ατόμων που εργάζονται στη βιομηχανία ορυκτών καυσίμων. Τα Κράτη-μέλη μπορούν να αποκτήσουν πρόσβαση καταρτίζοντας εδαφικά σχέδια δίκαιης μετάβασης που καλύπτουν την περίοδο έως το 2030, προσδιορίζοντας τις περιοχές που θα πρέπει να λάβουν τη μεγαλύτερη στήριξη.

- **Ταμείο Εκσυγχρονισμού (Modernisation Fund)**

Είναι ένα νέο μέσο που στηρίζει 10 Κράτη-μέλη¹⁵ με χαμηλότερο εισόδημα κατά τη μετάβασή τους στην κλιματική ουδετερότητα, βοηθώντας τα να εκσυγχρονίσουν τα ενεργειακά τους συστήματα και να βελτιώσουν την ενεργειακή τους απόδοση. Το Ταμείο Εκσυγχρονισμού στηρίζει επενδύσεις στους εξής τομείς: παραγωγή και χρήση ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, ενεργειακή απόδοση, αποθήκευση ενέργειας, εκσυγχρονισμός των ενεργειακών δικτύων, δίκαιη μετάβαση σε εξαρτώμενες από τον άνθρακα περιφέρειες: αναδιάταξη, επανειδίκευση και αναβάθμιση των δεξιοτήτων των εργαζομένων.

- **Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων**

Οι επενδύσεις της ΕΤΕπ συμβάλλουν στις προσπάθειες μετασχηματισμού του ενεργειακού τομέα με πολλούς τρόπους. Η Τράπεζα δεν στηρίζει πλέον παραδοσιακά ενεργειακά έργα ορυκτών καυσίμων, συμπεριλαμβανομένων όσων αφορούν το φυσικό αέριο. Είναι το πρώτο διεθνές χρηματοπιστωτικό ίδρυμα που έχει κάνει αυτό το βήμα. Η ΕΤΕπ εστιάζει τις δραστηριότητές της σε τέσσερα ξεχωριστά θέματα, όπου μπορεί να προσφέρει υψηλό βαθμό πρόσθετης αξίας: 1. Αξιοποίηση του δυναμικού ενεργειακής απόδοσης. 2. Απαλλαγή του ενεργειακού εφοδιασμού από τις

¹⁵ Βουλγαρία, η Κροατία, η Τσεχία, η Εσθονία, η Ουγγαρία, η Λετονία, η Λιθουανία, η Πολωνία, η Ρουμανία και η Σλοβακία

ανθρακούχες εκπομπές· 3. Στήριξη της καινοτομίας και των καινοτόμων ενεργειακών υποδομών. 4. Εξασφάλιση των απαραίτητων υποδομών.

- **Ταμείο Καινοτομίας (Innovation Fund)**

Είναι ένα από τα μεγαλύτερα χρηματοδοτικά προγράμματα στον κόσμο για την επίδειξη καινοτόμων τεχνολογιών χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα. Είναι ο διάδοχος του προγράμματος NER 300. Το Ταμείο εστιάζει σε τεχνολογίες και μεγάλα εμβληματικά έργα που μπορούν να επιφέρουν σημαντικές μειώσεις εκπομπών. Για παράδειγμα: • καινοτόμες τεχνολογίες και διαδικασίες χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών σε ενεργοβόρες βιομηχανίες· • δέσμευση, χρήση και αποθήκευση άνθρακα· • παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές· • αποθήκευση ενέργειας. Το Ταμείο Καινοτομίας τελεί υπό τη διαχείριση του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού για το Κλίμα, τις Υποδομές και το Περιβάλλον (CINEA).

- **Ευρωπαϊκό Ταμείο Ενεργειακής Απόδοσης (European Energy Efficiency Fund)**

Αποσκοπεί στην παροχή χρηματοδότησης με βάση την αγορά, για εμπορικά βιώσιμα δημόσια έργα στους τομείς της ενεργειακής απόδοσης, των ΑΠΕ και των καθαρών μεταφορών στα Κράτη-μέλη της ΕΕ, ιδίως σε αστικά περιβάλλοντα. Οι επενδύσεις στον τομέα της βιώσιμης ενέργειας που προωθούνται από τις τοπικές, περιφερειακές και (όπου δικαιολογείται) εθνικές δημόσιες αρχές είναι δυνατό να περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων: • μέτρα εξοικονόμησης ενέργειας σε δημόσια κτίρια· • επενδύσεις σε υψηλής απόδοσης συνδυασμένη παραγωγή θερμότητας και ηλεκτρικής ενέργειας (CHP)· • επενδύσεις σε αποκεντρωμένες ΑΠΕ • καθαρές αστικές μεταφορές· • έργα εκσυγχρονισμού υποδομών, όπως ο οδικός φωτισμός και τα έξυπνα δίκτυα· • βιώσιμες μορφές ενέργειας με δυναμικό καινοτομίας και ανάπτυξης.

- **Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (RRF)**

Αποτελεί το βασικό μέσο στο επίκεντρο του Next Generation EU. Τα Εθνικά Σχέδια Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας των Κρατών-μελών θα πρέπει να διαθέτουν τουλάχιστον το 37 % των συνολικών δαπανών σε επενδύσεις και μεταρρυθμίσεις που στηρίζουν τους στόχους για το κλίμα.

- **REPowerEU: οικονομικά προσιτή, ασφαλής και βιώσιμη ενέργεια για την Ευρώπη**

Είναι ένα σχέδιο για την εξοικονόμηση ενέργειας, την παραγωγή καθαρής ενέργειας και τη διαφοροποίηση του ενεργειακού εφοδιασμού μας για την ταχεία μείωση της εξάρτησης από τα ρωσικά ορυκτά καύσιμα και στην επιτάχυνση της πράσινης μετάβασης, αυξάνοντας παράλληλα την ανθεκτικότητα του ενεργειακού συστήματος στην ΕΕ. Τα Κράτη-μέλη μπορούν να χρησιμοποιούν τα υπολειπόμενα δάνεια του RRF και τις νέες επιχορηγήσεις του RRF που χρηματοδοτούνται από τον πλειστηριασμό δικαιωμάτων του συστήματος εμπορίας εκπομπών, τα οποία επί του παρόντος

τηρούνται στο αποθεματικό για τη σταθερότητα της αγοράς, καθώς και το Ταμείο Καινοτομίας. Το REPowerEU μπορεί να χρηματοδοτήσει μια σειρά δράσεων.

18. ΥΓΕΙΑ

- **EU4Health**

Όντας το μεγαλύτερο πρόγραμμα της ΕΕ για την υγεία μέχρι σήμερα, το EU4Health συμβάλλει σημαντικά στην ανάκαμψη μετά τη νόσο COVID-19. Τέσσερις πρωταρχικοί στόχοι καταδεικνύουν το ευρύ φάσμα και τις φιλοδοξίες του προγράμματος: 1. Βελτίωση και ενίσχυση της υγείας στην ΕΕ 2. Προστασία των ανθρώπων από σοβαρές διασυννοριακές απειλές κατά της υγείας· 3. Βελτίωση της πρόσβασης σε φάρμακα, ιατροτεχνολογικά προϊόντα και προϊόντα αναγκαία για την αντιμετώπιση κρίσεων· 4. Ενίσχυση των συστημάτων υγείας.

- **Συνέργειες και συμπληρωματικότητα με άλλα ταμεία**

Οι προκλήσεις στον τομέα της υγείας είναι από τη φύση τους οριζόντιες. Το EU4Health συνεργάζεται με διάφορα άλλα προγράμματα, πολιτικές, μέσα και δράσεις της ΕΕ:

- το **Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ (ΕΚΤ+)** για τη στήριξη της πρόσβασης των ευάλωτων ομάδων στην υγειονομική περίθαλψη·
- το **Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης** για τη βελτίωση των περιφερειακών υποδομών υγείας·
- το **Πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη»** για την έρευνα στον τομέα της υγείας·
- τον **Μηχανισμό Πολιτικής Προστασίας της Ένωσης / rescEU** για τη δημιουργία αποθεμάτων ιατρικών προμηθειών έκτακτης ανάγκης·
- το **Πρόγραμμα «Ψηφιακή Ευρώπη»** και τον **Μηχανισμό «Συνδέοντας την Ευρώπη»** για τη δημιουργία της ψηφιακής υποδομής που απαιτείται για την ψηφιακή υγεία·
- το **Πρόγραμμα InvestEU**·
- το **Πρόγραμμα για την ενιαία αγορά**·
- τον **Μηχανισμό Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας**·
- το **Πρόγραμμα Erasmus+**·
- το **Μέσο Στήριξης Έκτακτης Ανάγκης**.

19. ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΕΥΡΥΝΣΗ

- **Κοινή Εξωτερική Πολιτική και Πολιτική Ασφαλείας - ΚΕΠΠΑ (Common foreign and security policy)**

Η ΚΕΠΠΑ συμβάλλει στους στόχους της ΕΕ όσον αφορά τη διατήρηση της ειρήνης, την ενίσχυση της διεθνούς ασφάλειας, την προώθηση της διεθνούς συνεργασίας και την ανάπτυξη και εδραίωση της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών. Στο πλαίσιο του προϋπολογισμού της ΚΕΠΠΑ, η ΕΕ χρηματοδοτεί διάφορους τύπους μη στρατιωτικών αποστολών της κοινής πολιτικής ασφάλειας και άμυνας, τους ειδικούς εντεταλμένους της ΕΕ, δράσεις σταθεροποίησης και πολυμερή και διμερή σχέδια μη διάδοσης και αφοπλισμού. Αυτά υλοποιούνται μέσω συμφωνιών με Διεθνείς Οργανισμούς, όπως τα Ηνωμένα Έθνη.

- **Προενταξιακή βοήθεια (Pre-accession assistance – IPA III)**

Η προενταξιακή βοήθεια στηρίζει τις υποψήφιες και δυνάμει υποψήφιες χώρες για ένταξη στην ΕΕ (Αλβανία, Βοσνία-Ερζεγοβίνη, Κοσσυφοπέδιο, Μαυροβούνιο, Βόρεια Μακεδονία, Σερβία και Τουρκία) κατά τον μετασχηματισμό των κοινωνιών, των νομικών συστημάτων και των οικονομιών τους στην πορεία προς την ένταξη στην ΕΕ. Η βοήθεια αυτή συνιστά επένδυση στο μέλλον της ΕΕ, η οποία ενισχύει την ασφάλεια και την ευημερία της Ένωσης υποστηρίζοντας τη σταθερότητα και την ευημερία των πλησιέστερων γειτόνων της. Βοηθά επίσης την ΕΕ να επιτύχει τους δικούς της στόχους, όπως η ειρήνη και η σταθερότητα, η βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη και η καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής.

- **Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Διεθνούς Συνεργασίας για την Πυρηνική Ασφάλεια (European Instrument for International Nuclear Safety Cooperation)**

Κύριος στόχος του Μηχανισμού είναι να διασφαλίσει την ασφάλεια και την προστασία των πολιτών της ΕΕ και να προστατεύσει το περιβάλλον. Ο Μηχανισμός προωθεί μια νοοτροπία πυρηνικής ασφάλειας και ακτινοπροστασίας, την ασφαλή διαχείριση αναλωμένων καυσίμων και ραδιενεργών αποβλήτων, τον παροπλισμό πρώην πυρηνικών εγκαταστάσεων, καθώς και την εφαρμογή αποτελεσματικών και αποδοτικών διασφαλίσεων για τα πυρηνικά υλικά σε τρίτες χώρες. Ο Μηχανισμός εδραιώνει τη συνεργασία με τις δικαιούχες χώρες και τις στηρίζει με διάφορα μέσα, μεταξύ άλλων με την παροχή υπηρεσιών, εξοπλισμού, τεχνικής βοήθειας, κατάρτισης και καθοδήγησης, και με την ανταλλαγή πληροφοριών (μεταξύ άλλων με έργα αδελφοποίησης). Ο Μηχανισμός μπορεί επίσης να παράσχει δημοσιονομική στήριξη και να διευκολύνει τη συμμετοχή σε πολυμερή έργα βοήθειας/συνεργασίας από κοινού με Κράτη-μέλη ή Διεθνείς Οργανισμούς.

20. ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ

- **Μηχανισμός Γειτονίας, Ανάπτυξης και Διεθνούς Συνεργασίας – Παγκόσμια Ευρώπη (Neighbourhood, Development and International Cooperation Instrument – Global Europe (NDICI – Global Europe))**

Η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι ο μεγαλύτερος χορηγός αναπτυξιακής βοήθειας στον κόσμο. Το Μέσο NDICI – Παγκόσμια Ευρώπη συγχωνεύει διάφορα παλαιότερα μέσα εξωτερικής χρηματοδότησης της ΕΕ και αποσκοπεί στη στήριξη των χωρών που έχουν μεγαλύτερη ανάγκη να αντιμετωπίσουν μακροχρόνιες αναπτυξιακές προκλήσεις, και θα συμβάλει στην επίτευξη των διεθνών δεσμεύσεων και στόχων που έχει συμφωνήσει η ΕΕ, ιδίως της Ατζέντας του 2030 και των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης της, και της συμφωνίας του Παρισιού. Το NDICI είναι το κύριο εργαλείο της ΕΕ που συμβάλλει στην εξάλειψη της φτώχειας και στην προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης, της ευημερίας, της ειρήνης και της σταθερότητας.

- **Ανθρωπιστική βοήθεια**

Με βάση τις διεθνείς ανθρωπιστικές αρχές, η ΕΕ παρέχει ανθρωπιστική βοήθεια ανάλογα με τις ανάγκες σε άτομα που πλήττονται από ανθρωπογενείς κρίσεις και φυσικούς κινδύνους, δίνοντας ιδιαίτερη προσοχή στα πλέον ευάλωτα θύματα. Οι ανθρωπιστικές παρεμβάσεις, οι οποίες συνίστανται κυρίως σε έργα χρηματοδότησης, πραγματοποιούνται από ανθρωπιστικές οργανώσεις, τις περισσότερες φορές σε πολύπλοκα και ριψοκίνδυνα πλαίσια. Τα χρηματοδοτούμενα έργα περιλαμβάνουν δράσεις στον τομέα των τροφίμων και της διατροφής, της στέγασης, της υγειονομικής περίθαλψης, της ύδρευσης και της αποχέτευσης, σε χώρες εκτός της ΕΕ. Επίσης περιλαμβάνουν εκπαίδευση και κατάρτιση, δραστηριότητες ετοιμότητας για την αντιμετώπιση καταστροφών, ενδυνάμωση των κοινοτήτων ή των ατόμων ώστε να ανταποκρίνονται καλύτερα και να αντεπεξέρχονται στις άμεσες συνέπειες μιας καταστροφής.